

Judikatūras krājums

TIESAS RĪKOJUMS (sestā palāta)

2017. gada 14. jūnijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Tiesas Reglamenta 99. pants — Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Regula (ES) Nr. 1215/2012 — 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts — Piemērošanas joma — Izslēgtie jautājumi — Laulāto mantiskās attiecības — Laulības šķiršana — Laulībā iegūtas mantas sadale

Lietā C-67/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Rayonen sad Varna* (Varnas rajona tiesa, Bulgārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 26. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 7. februārī, tiesvedībā

Todor Iliev

pret

Blagovesta Ilieva.

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] (referents),

ģenerālvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklausišanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu, izdodot motivētu rīkojumu saskaņā ar Tiesas Reglamenta 99. pantu,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulas (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.) 1. panta 2. punkta a) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar *Todor Iliev* un *Blagovesta Ilieva* strīdu par transportlīdzekļa sadali pēc viņu laulības šķiršanas.

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 1215/2012

- 3 Regulas Nr. 1215/2012 preambulas 34. apsvērumā Eiropas Savienības Padome ir uzsvērusi nepieciešamību nodrošināt nepārtrauktību starp 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp., turpmāk tekstā – “Briseles konvencija”) un regulām, kuras to aizstāj, tostarp attiecībā uz interpretāciju, ko Tiesa jau ir sniegusi šīs konvencijas noteikumiem, kuri atbilst šajā regulā noteiktajiem.
- 4 Regulas Nr. 1215/2012 1. panta 1. punktā un 2. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:
- “1. Šo regulu piemēro civillietās un komercietās neatkarīgi no tiesas būtības. Tā neattiecas jo īpaši uz nodokļu, muitas un administratīvajām lietām vai uz valsts atbildību par darbību vai bezdarbību, īstenojot valsts varu (*acta iure imperii*).
2. Šo regulu nepiemēro attiecībā uz:
- a) fizisko personu juridisko statusu vai tiesībspēju un rīcībspēju, īpašumtiesībām, kas izriet no laulības attiecībām vai attiecībām, kuru ietekmi saskaņā ar šādām attiecībām piemērojamiem tiesību aktiem uzskata par pielīdzināmu laulības ietekmei.”
- 5 Šīs regulas 4. panta 1. punkts ir formulēts šādi:
- “Saskaņā ar šo regulu personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt minētās dalībvalsts tiesā neatkarīgi no viņu pilsonības.”
- 6 Saskaņā ar Regulas Nr. 1215/2012 80. pantu ar to tiek atcelta Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp., Īpašais izdevums latviešu valodā: 19. nodaļa, 4. sējums, 42. lpp.).
- 7 Regulas Nr. 1215/2012 81. pantā ir noteikts:
- “[..]
- [Šo regulu] piemēro no 2015. gada 10. janvāra, izņemot 75. un 76. pantu, ko piemēro no 2014. gada 10. janvāra.”

Briseles konvencija

- 8 Briseles konvencijas 1. pants ir formulēts šādi:
- “Šo konvenciju piemēro civillietās un komercietās neatkarīgi no tiesas būtības. [..]
- Konvenciju nepiemēro attiecībā uz:
- 1) fizisku personu statusu vai tiesībspēju un rīcībspēju laulības, testamentu un mantošanas tiesiskajām attiecībām;
- [..].”

Bulgārijas tiesības

Starptautisko privāttiesību kodekss

- 9 Starptautisko privāttiesību kodeksa 4. panta 1. punkta 2. apakšpunktā ir noteikts:

“Bulgārijas tiesām un citām iestādēm ir starptautiska jurisdikcija, ja:

[..]

2. prasītājs vai atbildētājs ir Bulgārijas valstspiederīgais vai juridiska persona, kas ir Bulgārijas tiesību subjekts.”

Ģimenes kodekss

- 10 Ģimenes kodeksa 21. panta 1. punktā ir paredzēts, ka laulātajiem ir vienādas tiesības uz īpašumu, kas iegūts laulības laikā, neatkarīgi no tā, uz kā vārda tas ir iegūts.
- 11 Atbilstīgi šā kodeksa 28. pantam, kad vairs nav kopīpašuma, laulātajiem ir tiesības uz līdzvērtīgām tā daļām.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 12 Bulgārijas pilsonis *T. Iliev* un Itālijas un Bulgārijas pilsones *B. Ilieva* noslēdza laulību 2007. gada 1. jūnijā Šumenā [*Choumen*] (Bulgārija).
- 13 2015. gada 2. jūlijā ar *Rayonen sad Choumen* (Šumenas rajona tiesa, Bulgārija) nolēmumu viņu laulība tika šķirta.
- 14 Pēc tam, kad tiesa pasludināja šo šķiršanos, *T. Iliev* vērsās ar prasību iesniedzējtiesā par transportlīdzekļa, kuru 2009. gada novembrī *B. Ilieva* bija iegādājusies un reģistrējusi uz sava vārda, sadali.
- 15 *T. Iliev* apgalvo, ka šis transportlīdzeklis ir iegādāts par kopīgiem līdzekļiem, kad puses bija laulībā, un ka atbilstīgi Ģimenes kodeksa 21. un 28. pantam transportlīdzeklis pieder abām pusēm, pat ja tas reģistrēts Itālijā tikai uz *B. Ilieva* vārda.
- 16 Atbilstīgi lēmumam par prejudiciālu nolēmumu, lai gan *T. Iliev* un *B. Ilieva* bijuši reģistrēti kā pastāvīgi dzīvojoši Bulgārijā, ir jākonstatē, ka civiltiesiskās laulības, transportlīdzekļa iegādes, šķiršanās pasludināšanas un prasības pamatlietā iesniegšanas dienā viņi pārsvarā dzīvoja Itālijas teritorijā. Šī tiesa precizē, ka *B. Ilieva* jau desmit gadus nepārtraukti dzīvo un strādā Itālijā, ka viņa 2016. gada 14. martā ir deklarējusi Bulgārijas iestādēm, ka dzīvo Itālijā, un ka viņas personas apliecībā, kuru izsniegušas Itālijas iestādes, viņa uzrādīta kā Albas, Kuneo [*Cuneo*] provincē (Itālija), pastāvīgā iedzīvotāja.
- 17 *B. Ilieva* apstrīd Bulgārijas tiesu jurisdikciju lemt par pamatlietu, pamatojoties uz Regulas Nr. 1215/2012 4. panta 1. punktu, uzskatot, ka tas ir Itālijas tiesu jurisdikcijā.
- 18 Iesniedzējtiesa pauž šaubas šajā jautājumā, ciktāl tās rīcībā ir tikai Bulgārijas Augstākās tiesas spriedums saistībā ar laulības šķiršanu un lietu par laulībā iegūtas mantas sadali. Atbilstīgi šim spriedumam izņēmums, kas norādīts Regulas Nr. 1215/2012 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā, attiecas tikai uz lietām, kuras saistītas ar īpašumtiesībām, ko rada laulības saites, kā tās ir definētas atsevišķos Ģimenes kodeksa pantos, kuros šāda mantas sadale nav paredzēta. No tā izrietot, ka šāda

mantas sadale ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā. Atbilstīgi šai tiesai, ja tā būtu, Itālijas tiesām būtu jurisdikcija lemt pamatlietā atbilstīgi minētās regulas 4. panta 1. punktam. Savukārt, ja šis pants nebūtu piemērojams, Bulgārijas tiesām būtu jurisdikcija atbilstīgi Starptautisko privāttiesību kodeksa 4. panta 1. punkta 2. apakšpunktam.

19 Šajos apstākļos *Rayonen sad Varna* (Varnas rajona tiesa, Bulgārija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

- “1) Vai prasība par kustamas mantas sadali starp bijušiem laulātajiem, kura iegūta laulības laikā atbilstoši noslēgtam līgumam par laulāto mantas kopību, ir strīds par īpašumtiesībām, ko rada laulību saites, Regulas [Nr. 1215/2012] 1. panta [2]. punkta a) apakšpunkta izpratnē?
- 2) Vai strīds par tādas laulības laikā iegūtas kustamas mantas sadali, kas tomēr kompetentās iestādēs ir reģistrēta uz viena no bijušajiem laulātajiem vārda, ietilpst jomā, uz kuru neattiecas Regula [Nr. 1215/2012] atbilstoši tās 1. panta 2. punkta a) apakšpunktam?
- 3) Kuras tiesas kompetencē ietilpst izskatīt strīdu par tādas kustamas mantas īpašumtiesībām, kas iegūta civiltiesiskas laulības laikā, ja laulātie ir kādas [Eiropas Savienības] dalībvalsts pilsoņi, taču tiesvedībā ir konstatēts, ka to laulības slēgšanas, mantas iegādes, laulības izbeigšanas un prasības celšanas par mantas sadali pēc laulības izbeigšanās brīdī viņu dzīvesvieta ir bijusi citā dalībvalstī?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 20 Atbilstoši Reglamenta 99. pantam, ja atbilde uz uzdoto prejudiciālo jautājumu nerada nekādas pamatotas šaubas, Tiesa pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklaušanās jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu.
- 21 Šajā lietā ir pamats piemērot šo noteikumu.
- 22 Ar trim jautājumiem, kuri ir jāskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1215/2012 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka strīds, kāds ir šajā pamatlietā, kas saistīta ar laulāto – kādas dalībvalsts valstspiederīgo, kuri dzīvo citā dalībvalstī, – laulības laikā iegūtas kustamas mantas sadali, ietilpst Regulas Nr. 1215/2012 piemērošanas jomā vai tas tomēr attiecas uz laulāto mantiskajām attiecībām un tālāk uz izņēmumiem, kas norādīti minētā 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā.
- 23 Šajā ziņā jāatgādina, ciktāl Regula Nr. 1215/2012 dalībvalstu attiecībās, izņemot Dānijas Karalisti, tagad aizstāj Briseles konvenciju, Tiesas sniegtā šīs konvencijas interpretācija ir attiecināma arī uz minēto regulu, kad var uzskatīt, ka tās normas ir “vienādas” ar Briseles konvencijas normām. Kā izriet no Regulas Nr. 1215/2012 preambulas 34. apsvēruma, ir jānodrošina nepārtrauktība Briseles konvencijas un šīs regulas interpretācijā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 18. oktobris, *Realchemie Nederland*, C-406/09, EU:C:2011:668, 38. punkts).
- 24 Saistībā ar Regulas Nr. 1215/2012 piemērošanas jomu ir jākonstatē, ka tās 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts sakrīt ar Briseles konvencijas 1. panta otrās daļas 1. punktu un ka šīs abas normas ir formulētas, izmantojot līdzīgus terminus.
- 25 Tādēļ ir jāatsaucas uz Tiesas judikatūru, kas saistīta ar Briseles konvencijas 1. panta otrās daļas 1. punktu un, konkrētāk, uz 1979. gada 27. marta spriedumu *de Cavel* (143/78, EU:C:1979:83).
- 26 Šajā spriedumā Tiesa pārbaudīja, vai strīds par mantas aizsardzības pasākumu saistībā ar laulības šķiršanas procedūru attiecas uz Briseles konvenciju šī pasākuma mantiskā rakstura dēļ.

- 27 Tiesa norādīja, ka dažu jomu specifikas dēļ, tostarp saistībā ar fizisku personu tiesībspēju un rīcībspēju, īpašumtiesībām, kas izriet no laulības attiecībām, testamentiem un mantošanu, strīdi par šiem jautājumiem ir izslēgti no Briseles konvencijas piemērošanas jomas (spriedums, 1979. gada 27. marts, *de Cavel*, 143/78, EU:C:1979:83, 6. punkts).
- 28 Tiesa ir nospriedusi, ka jēdzienā “īpašumtiesības, ko rada laulības saites”, kurš norādīts Briseles konvencijas 1. panta otrās daļas 1. punktā, ir iekļauti ne vien noteikumi par mantu, kas īpaši un ekskluzīvi izstrādāti dažos valsts tiesību aktos par laulību, bet arī visas mantiskās attiecības, kuras tieši izriet no laulības vai laulības šķiršanas (spriedums, 1979. gada 27. marts, *de Cavel*, 143/78, EU:C:1979:83, 7. punkts).
- 29 Tiesa ir secinājusi, ka strīdi par laulāto mantu laulības šķiršanas tiesvedībā atbilstīgi katram atsevišķam gadījumam var attiekties uz vai būt cieši saistīti ar – pirmā kategorija – jautājumiem par personas statusu, vai – otrā kategorija – juridiskām mantiskajām attiecībām laulāto starpā, kas izriet tieši no laulības vai tās izbeigšanas, vai – trešā kategorija – mantiskajām juridiskajām attiecībām viņu starpā, bet bez saiknes ar laulībām, un ka tikai tie strīdi, kuri attiecas uz pēdējo kategoriju, ietilpst Briseles konvencijas piemērošanas jomā, savukārt tie strīdi, kuri attiecas uz divām pirmajām kategorijām, ir jāizslēdz (spriedums, 1979. gada 27. marts, *de Cavel*, 143/78, EU:C:1979:83, 7. punkts).
- 30 No tā izriet, ka attiecībā uz strīdu starp bijušiem laulātajiem par tādas kustamas mantas sadali, kas iegādāta laulības laikā, tā kā šis strīds attiecas uz šo personu juridiskajām mantiskajām attiecībām tieši laulības šķiršanas rezultātā, tas ietilpst nevis Regulas Nr. 1215/2012 piemērošanas jomā, bet gan iepriekšējā punktā minētajā otrajā kategorijā.
- 31 Turklāt jāpiebilst, ka Padomes 2003. gada 27. novembra Regula (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV 2003, L 338, 1. lpp., Īpašais izdevums latviešu valodā: 19. nodaļa, 6. sējums, 243. lpp.), lai gan atbilstīgi tās 1. panta 1. punkta a) apakšpunktam tā attiecas uz civillietām, kas saistītas ar laulības šķiršanu, – kā izriet no tās preambulas 8. apsvēruma – ir piemērojama tikai attiecībā uz laulības šķiršanu, izņemot tādus jautājumus kā, piemēram, laulības šķiršanas pamatojums, laulāto mantas piederība vai citi iespējamie papildu pasākumi.
- 32 Tādēļ uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1215/2012 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds strīds, kāds ir pamatlietā, par laulāto, kuri ir kādas dalībvalsts pilsoņi, bet kuru dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, laulības laikā iegūtas kustamas mantas sadali pēc laulības šķiršanas pasludināšanas ietilpst nevis šīs regulas piemērošanas jomā, bet gan laulāto mantisko attiecību jomā un tādējādi – izņēmumos, kuri norādīti minētā 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 33 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) izdod rīkojumu:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulas (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds strīds, kāds ir pamatlietā, par laulāto, kuri ir kādas dalībvalsts pilsoņi, bet kuru dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, laulības laikā iegūtas kustamas mantas sadali pēc laulības šķiršanas pasludināšanas ietilpst nevis šīs regulas piemērošanas jomā, bet gan laulāto mantisko attiecību jomā un tādējādi – izņēmumos, kuri norādīti minētā 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā.

[Paraksti]